

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Søndagsgudstjeneste i Travis

Citation: Drachmann, Holger: "Søndagsgudstjeneste i Travis", i Drachmann, Holger: *Samlede poetiske Skrifter*, 1906-1909, s. 139. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann10tom-shoot-workid55285/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede poetiske Skrifter

SØNDAGSGUDSTJENESTE I TARVIS

FORAARET 1885

Det tør af alle Livsens Kræfter. Hvad? — nyligt var her Foraar, græsgrønne Bjergskrænter, Blomster i Myr, Bøgen udsprungen — — — Rigtigt! Og i Dag tør det fodhøje Snelag, som siden i Forgaars har dækket Foraaret.

Vi ligger halvtredje Tusind Fod til Vejrs. Og da Solen havde skinnet de første otte Dage, saa trak Skyerne sammen; der kom et Snefog, som man kun kan have det i Alperne; Himmel og Jord i et; men i Dag er det Søndag, i Dag skinner Solen igen, og det tør.

Tarvis kan, naar man søger nøje efter, findes i Syd-Kärnten — en lille halv Times Jernvejskørsel fra den italienske Grænse — Ober-Tarvis og Unter-Tarvis — paa Bunden af den Dalsænkning, hvor igennem Folkevandringsens Bølger væltede sig ned mod Romernes Rige. Romerne var nemlig ogsaa her, og langt nordligere oppe, da Bølgen kom. Der har staaet Kampe, Guderne maa sig forbarne! — her langs „Romervejen“, i „Romerdaalen“, over alt, hvor Egnen endnu bærer Navnenes Mærke fra den Tid. Blodet er flydt i Strømme — Himmelkreuzsakrament! som min gamle Ven, Bjergbonden, siger; Goter og Longobarder har kæmpet med den kortklippede, rundhovedede Legionærsoldat. Man har sloget indbyrdes Middelalderen igennem; og senere har Russere, Franskmand, Østerrigere og Italienerne blandet Blod sammen — men ikke just som Brødre. Om alt dette Myrderi véd Schlitzafloeden at fortælle, medens den haster skummende gennem Dalen med sine kølige, rene Snevandsbølger. Heldigvis véd den ogsaa andet at fortælle.

Søndag Formiddag gaar Tarvis i Kirke. Unter-Tarvis har sit eget Kapel, Maria-Loretto, hvor der oven i Købet gaar det Sagn, at der skal findes et Par gode Billeder af italienske Mestere. Men i Ober-Tarvis ligger Sognekirken, St. Peter og Paul ... Respekt for den! Ombygget er den naturligvis bleven siden det femtende Aarhundrede, hvor den var en rigtig god gotisk Kirke; nu har den faaet et mærkeligt kinesisk Spir, beklædt med Zink og oversmurt med den græs-seligste slagterrøde Farve, der nogensinde har skuet op imod blaa, aneisesfulde Alpetoppe. Men den ligger dominerende, hvor den ligger, midt i den muromgivne Kirkegaardsfirkant. En hel lille Fæstning, baade med virkelige og med malede Skydeskaar, og med to fremskudte, runde Taarne, der synlig stammer fra Borggreve- og Fejdetider. Denne Kirkegaard, med de grønne, stejle Voidskrænter, holder jeg af. Der er Historie over den — lad saa være, at det er romantisk Historie — med Klang af Staal og Skud, Tilraab til de

stormende: Ja, kom og tag os!... og derimellem blander sig Formiddagsmessens Orgeltoner og Duften af den stærke, sødlige Røgelse og Menighedens underlig monotone, enfoldig gribende Kærtner-røst:

Bitt für uns, bitt für uns! Herr! ...

Jeg kender lidt til Sognepræsten „der Pfarrer“, en høj, kraftig bygget, endnu ung Mand, med solbrændt — Skumlerne siger rød — Ørnenæse. Han omtales af alle som en alvorlig, nidkær Mand i sit Kald. De liberale har et Horn i Siden paa ham fra Valgdagene. Men en stakkels ung Pige, hvis Skønhed var hendes værste Fare — Tarvis er Garnisonsby — nævnede ham til Gengæld i min lille Ven Lægens Paahør som en „mildtdømmende Herre, der ikke slog Haanden af et Skarn“. Der er selvfølgelig noget af dette katolske ved ham, som kun betingelsesvis tiltaler os Nordboere — maaske fordi vi ikke er vænnet dertil fra Vuggen af. Men et maa jeg lade ham: han spiller udmærket Kegler.

Du skulde se ham en Lørdag Eftermiddag i Kegleklubben hos gamle Gelbfuss! Han smider den sorte langskødede Frakke, smøger Skjortelinningen for Haandeddet op — og rutsch! Kuglen ud i et lige Slag. Aldrig „skæve“, kun yderst sjældent en „Puddel“.

Dette kan han gøre — og drikke sit Krus Øl eller sin halve Liter Vin dertil — uden nogensinde at tabe sin jævne, faamælte, smilende reserverede Holdning. Den er ikke kastet med Frakken; — og saa kan lævrigt den lille Doktor, den store, bredbovede Notar, alle Officererne af 27de Feldjæger-Bataillon, jeg selv og flere andre Kombattanter være nok saa muntre og vittige: Sognepræsten bevarer sin Ligevægt, lader sig aldrig henrive, indhyller sig aldrig i Sælvelse, bliver ikke kammeratlig. Og derfor er han maaske saa afholdt af alle — endog af Lægen og Officererne.

Der er noget af det udmærkede katolske heri. Vi fejler storligen derhjemme ved at forestille os Romerkirkens Klerus som saa fornem overlegen. Den er demokratisk paa sin Vis. Den stiger ikke „ned“ til Folket; den lever, den færdes *iblandt* Folket — snart i Skjorteærmer, snart i Messehagel. Mangen en Landsby-Ærværdighed hjemme i Norden kunde lære heraf.

De gaar til Kirke i Dag — Bjergbønderne, i deres tunge Sko, de graa eller brune Jakker med opstaaende grøn Krave, Hatten paa Snur med en Fuglefjer bag i. Piben er undtagelsesvis ude af Munden.

Og deres Kvinder — gamle Mo'erliljer, rokkende sig frem med Andagtsbogen, hvori der er lagt en lille grøn Kvist, vippende i de tidligere saa jernfaste Hænder. Unge, friske Koner og Figer, med flade Mandfolkehætte eller Tørklæder over Hovedet, i Reglen mørke Øjne, regelmæssige Træk, korte Skorter, hvide Strømper, Snørestøvler — plastiske Ben. Kvinderne arbejder strengt, maa arbejde strengt: Mandfolkene sidder unægteligt gerne paa Værishuset, gaar op paa Bjerget, hælter et Træ, skyder en Gemse, digter en Vise derom og synger den igen paa Værishuset. Her findes naturligvis den alvorlige, ensomme Slider oppe langs Bjergskraaningen, hvor den fine, blaa Røg stiger saa vemodigt op mod Aftenhimlen. Men ellers er Kärntnerbonden en sorgløs Kumpan, lyrisk Improvisator med stærk erotisk Lokalfarve over sig. — Kärntner-Viserne og Kärntner-Sangen har næsten naaet tyroisk Berømmelse. Sangen er monoton, men i Reglen musikalsk sikker, med noget Skov-lydt, Fjæld-naivt i Virkningen. Viserne (die Kärntner-Lieder) findes samlede af flittige Hænder i to Bind, indeholdende aldeles fortræffelige Skønheder, sublimt i det troskyldige, saa vel som overvåretes dristige og kaade. En udrenset Udgave foreligger ogsaa i et Bind — *in usum Delphini*.

De gaar til Søndagsgudstjeneste i Dag. En hel Folkevandring ad den jævnt skraanende, snævre, krumme Gade med den næsten uafbrudte Række af ærværdige Værtshuse fra Unter-Tarvis op til Ober-Tarvis. Den tunge, hvide Snemasse paa Tagene drypper og drypper i funkende Draaber — eller gyder sig som Vandfald ad gennem de vidt aabne Svælg paa Tagrendernes spyende Lindorme ... hist og her den rutschende Lyd, det dumpe Fald — og et kort lystigt Kärntnerskrig — ved en Lavine fra Tagryggen. Og alt er stille igen ... kun den sjaskende Lyd fra Kirkegængerne, der vedbliver at komme dernede igennem Gadesneen og Sølet.

Men oppe fra de julske Alpers højeste Tinde blinker den rene, den jomfruelige Sne. Den lokker, den vinker. Jeg tager Hat og Stok — store, sømbeslaede Sko — af Sted!

Hvor sælsomt, hvilket fantastisk Landskab! Sne op ad Bjergene lige fra Foden til Toppen; og igennem Sneen, saa langt Skovgrænsen rækker, strikker det saftiggrønne Foraars sine Faner: Hil! hil! Paa den ene Side af Bjergvejen, dernede i Snævringen, bruser Schlitzafoden — den er ordentlig køjter i Dag, forstærket af disse utallige Rislebække, af den tænde og dryppende Væde. Paa den anden Side stiger Skrænterne, som synes rutschede ned fra de vilde Fjældfæstningers Tinder og himmelstræbende Bastioner — rutschede ned og fæstnede i Klippegrundens Underlag af de spidse Gran- og Fyrre-

stammer, hvorimellem Bøgen siaar sine lyse Solskærme ud saa lysteligt som smaa Piger, der ved Vintertid har faaet Sommergarderoben frem og leger „at gaa i Skoven“.

Juchhej! lyder det deroppe fra. Det er en ung „Holzknecht“ med Fugleljer i Hatten paa tre Haar og med Bjergstok i Haanden; han springer i Sæt som en Gemse-Buk, og bag efter ham løsner sig Tø sneen og kommer rullende i smaa elskværdige, ganske uskadelige Laviner, og standser med et Bums paa Vejen foran min Fod; og naar jeg med min Stok pirrer i saadan en hentrillet Sneklump, saa kan det hændes, at der kommer en lille gul eller blaa Blomst frem, ligesom en Alfeprinsesse ud af et Æventyrets Æg.

Et Æventyr er den hele Verden her, som har Vaaren skjult under Sneens Dække. Og standser jeg ved en Drejning af Vejen, hvor Sydsolen ret med Magt trænger ned over det vilde Klippepas, saa bølgder der mig en Duft i Møde af vaagne og vaagnende Urter og Blomster — en livsalig Aande af spirende og udfoldet Liv, der i Morgen eller i Overmorgen vil rejse sig og afkaste det hvide Lagen: et herligt Symbol paa Genfødelse og Opstandelse — for den, som vil eller kan se.

Forbi og igennem den lille Bjergby Flitscht, nogle spredte, halv slovenske Huse omkring et beskedent Kapel, hvis spaantækte Tag løfter sit smukke Klokketaarns Spids op imod en Baggrund — i den Grad stor, vild, majestætisk, fantastisk, at Maleren, som er oppe i mig, ydmyg viger til Side, og en Enfold fylder mit Sind med mere end Andagt for et Naturoptrin og en Naturskønhed.

Hvem ved: maaske staar denne min Grøbethed i Gæld til det beskedne Kapel her ved Siden af Vejen og til det mere end beskedne Kristusbilled udenfor den aflaaede Dør! Alle Døre her er lukkede; — intet menneskeligt Liv, ikke saa meget som en knurrende Hund. Beboerne er alle vandrede til Formiddagsmessen i Tarvis. Jeg er ene, fuldkommen ene, med det umaadelige Bjerglandskab stirrende paa mig ud fra hensmeitende Farvers fine Sølvtoner — saa nær, som kunde jeg gribe deri med fremstrakt Haand — saa fjernt, som Anelsten om Renhed og Lykke er for det menneskelige af Sorg og Ængstelse opfyldte Sind.

Der hænger Træbilleder af et stakkels, slaget og dødt Menneske paa Korset — nej, af en Gud, der siges at være død for vore Synders Skyld! Det er intet Kunstværk; i Grunden rædselsfuldt at skue, selv naar man glemmer, at man er Kunstner. Men Børns troskyldige Øjne har maaske set, at der manglede noget her; naive Hænder har plukket Blomsterne under Sneen og dækket de magre Lænder og kranset det bøjede Hoved med Vaarens Førstegrede. Jeg er jo ikke Katolik; maaske kun altfor meget Protestant — et Menneske